

Revisorerna i Storstockholms brandförsvarsförbund

Till: Fullmäktige i respektive medlemskommun:

Danderyds kommun	Täby kommun
Lidingö stad	Vallentuna kommun
Solna stad	Vaxholms kommun
Stockholms stad	Värmdö kommun
Sundbybergs stad	Österåkers kommun

Revisionsberättelse för år 2023

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i Storstockholms brandförsvaret (organisationsnummer 222000 – 0356).

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsmetod i kommunal verksamhet, standard för kommunal räkenskapsrevision, samt förbundsordningen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Under året har vi genomfört en fördjupad granskning rörande förbundets övergripande arbete med IT-säkerhet, med inriktning mot system som stödjer den finansiella rapporteringen. Granskningarna har avrapporterats i särskild rapport, med rekommendationer för fortsatt utveckling av den interna kontrollen.

I vår granskning har vi noterat att förbundet påverkas tydligt av utvecklingen i omvärlden med en ökad riskbild generellt.

Vår bedömning är att förbundets effektmål i högre grad bör göras mätbara och uppföljningsbara. Detta i syfte att möjliggöra en tydligare utvärdering av god ekonomisk hushållning. Vår uppfattning är att förbundets tillämpade målstyrning innebär svårigheter för revisionen att bedöma och utvärdera god ekonomisk hushållning fullt ut.

Vårt sakkunniga stöd har granskat årsredovisningen i enlighet med standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskning visar att årsredovisningen, i allt väsentligt, omfattar information i enlighet med den kommunala bokförings- och redovisningslagen samt god redovisningssed. Dock tillämpar inte förbundet

redovisningsrekommendationen rörande finansiell leasing (RKR R5). Detta innebär att det sakkunniga biträdet har lämnat ett yttrande med reservation rörande detta. Påverkan på förbundets resultaträkning bedöms dock inte vara väsentlig. Ett arbete pågår inom förbundet för att fullt ut tillämpa rekommendationen under räkenskapsåret 2024.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Storstockholms brandförsvaret i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, med undantag för redovisningen av finansiell leasing.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som direktionen uppställt, i allt väsentligt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt för de enskilda ledamöterna i densamma.

Stockholm den 19 februari 2024

Anders Haglund

HansErik Salomonsson

Christer Hedberg

Monika Smidestam

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

HANS ERIK SALOMONSSON

Undertecknare 1

Serienummer: 19540123xxxx

IP: 83.185.xxx.xxx

2024-02-19 21:43:37 UTC



ANDERS HAGLUND

Undertecknare 1

Serienummer: 19540409xxxx

IP: 185.183.xxx.xxx

2024-02-20 06:01:43 UTC



Gunnar Christer Hedberg

Undertecknare 1

Serienummer: 19460223xxxx

IP: 83.254.xxx.xxx

2024-02-20 17:22:26 UTC



Monika Regina Smidestam

Undertecknare 1

Serienummer: 19480929xxxx

IP: 94.255.xxx.xxx

2024-02-21 09:34:57 UTC



Detta dokument är digitalt signerat genom Penneo.com. Den digitala signeringssidan i dokumentet är säker och validerad genom det datorgenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är läst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>. Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>.



Storstockholms brandförsvär

Revisionsberättelse_SSBF_2023_ver_SLUULUG.pdf - Adobe Acrobat Pro (64-bit)

Arkiv Bedigera Visa E-signera Fönster Hjälp

Hem Verkytyg Revisionsberättelse... x innehåll

3 / 3

Certifierat av Penneo A/S, Penneo A/S, certifikatet utfärdat av Intesif Group EU Qualified Electronic Seal CA.GZ.

Underskrifter

Verifiera alla

Certifierat av Penneo A/S

Inga ändringar tillåtna

Giltigt certifierat dokument

Förtroende baseras på European Union Trusted Lists (EUTL).

Detta är ett kvalificerat elektroniskt sigill i enlighet med EU-foreskrift 910/2014

Dokument har inte ändrats sedan det certifierades

Undertecknarens identitet är giltig

Signaturen inkluderas som en inbäddad tidsstämpel

Signaturen är aktiverad för långtidsvalidering (LTV)

Signaturinformation

Orsak: Original document certified by Penneo

Plats:

Certifikatdetaljer...

Senaste kontroll: 2024-02-22 13:31:41 +01'00'

Fält: Signature1 (osynlig underskrift)

Signaturpanel

PENNEO

"Med min signatur uthytar jag innehåll och alla datum i detta dokumentet"

HANS ERIK SALOMONSSON Undertecknare 1 Serienummer: 1954012300X ID: 89 185 765 765 001 2024-02-20 08:07:43 UTC	ANDERS HAGLUND Undertecknare 1 Serienummer: 1954040900X ID: 185 182 000 000 000 2024-02-20 08:07:43 UTC
Gunnar Christer Hedberg Undertecknare 1 Serienummer: 1946022300X ID: 82 254 000 000 2024-02-20 17:22:36 UTC	Monika Regina Smidestam Undertecknare 1 Serienummer: 1946092900X ID: 84 255 000 000 2024-02-21 09:54:57 UTC

Penneo dokumentnyckel: AEJXL-2JPF7-6JL7-VDFY6-TSMB0-EVGMB





Building a better
working world

Det sakkunniga biträdets yttrande

Till revisorerna i Storstockholms brandförsvaret (org.nr 222000-0356)

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Storstockholms brandförsvaret utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2023-01-01-2023-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till kommunalförbundets förtroendevalda revisorer 2024-02-16.

Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter

Uttalande med reservation

Vi har utfört en revision av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för Storstockholms brandförsvaret för år 2023-01-01-2023-12-31. Förvaltningsberättelsen har granskats enligt särskilda instruktioner.

Enligt vår bedömning, med reservation för den omständighet som beskrivs i avsnittet *Grund för en uttaland slutsats med reservation*, har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter inte, i allt väsentligt, upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunalförbundets finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Grund för en uttaland slutsats med reservation

Vi har utfört uppdraget enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till kommunalförbundet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Som framgår av not 1 på sidan 47 har Storstockholms brandförsvaret inlett en översyn av hyresavtalen för inhyrda verksamhetslokaler. Det är sannolikt att delar av den leasing som nu redovisas i årsredovisningen som operationell kommer att övergå till att redovisas som finansiell leasing. Översynen är inte avslutad, varför en beloppsmässig effekt inte är möjlig att fastslå.

En omklassificering till finansiell leasing innebär att balansomslutningen påverkas genom att anläggningstillgång respektive långfristig skuld redovisas för berörda leasingobjekt. Denna effekt bedömer vi kunna bli väsentlig för kommunalförbundets balansräkning och därigenom även på nyckeltal som påverkas av densamma. Nettoeffekten på resultaträkningen bedöms inte bli väsentlig men delar av kostnaderna omklassificeras från Verksamhetens resultat till Resultat efter finansiella poster.

Direktionens ansvar

Det är direktionen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Direktionen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag,
- Skaffar vi oss en förståelse av den del av kommunalförbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision, för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i direktionens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.



Building a better
working world

Det sakkunniga bitrådets granskning av förvaltningsberättelsen

Det är direktionen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen och att denna upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse" i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Uttalande

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Undertecknande

Stockholm den dag som framgår av min elektroniska underskrift
Ernst & Young AB

Suzanne Messo
Ansvarigt sakkunnigt biträde

PENNEO

Signaturen i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

SUZANNE MESSO

Auktoriserad revisor

Serienummer: 19741103xxxx

IP: 147.161.xxx.xxx

2024-02-19 16:13:39 UTC



Detta dokument är digitalt signerat genom **Penneo.com**. Den digitala signeringen i dokumentet är säker och validerad genom det daterade hashvärdet för det originaldokumentet. Dokumentet är läst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>.



Storstockholms brandförsvar

SSBF_Sakkunnigt_bitranded_med_reservation.pdf - Adobe Acrobat Pro (64-bit)

Arkiv Redigera Visa E-signera Fönster Hjälp

Hem Verktyg Revisionsberättelse...

Innehåll

SSBF - Genomgång...

SSBF_Sakkunnigt_bi... x



3 / 3



96.3%



Certifierat av Penneo A/S, Penneo A/S, certifikatet utfärdat av Intesi Group EU Qualified Electronic Seal CA G2.

Underskrifter



Verifiera alla



Certifierat av Penneo A/S

Inga ändringar tillåtna

Giltigt certifierat dokument:

Förtroende baseras på European Union Trusted Lists (EUTL).

Detta är ett kvalificerat elektroniskt sigill i enlighet med EU-foreskrift 910/2014

Dokument har inte ändrats sedan det certifierades

Undertecknarens identitet är giltig

Signaturen inkluderar som en inbäddad tidsstämpel.

Signaturen är aktiverad för långtidsvalidering (LTV)

Signaturinformation

Orsak: Original document certified by Penneo

Plats:

Certifikatdetaljer...

Senaste kontroll: 2024.02.22 13:49:23 +0100'

Fall: Signature1 (ocynlig underskrift)

Med min signatur tecknar jag innehåll och ansvar för detta dokument.

SUZANNE MESSO

Auktoriserad revisor

Serienummer: 19741103xxxx

IP: 147.161.xxx.xxx

2024-02-19 16:13:39 UTC



Penneo dokumentnyckel: MA-7YK-GNYJN-0XCOB-XoQYF-SC85V-AV6MP

Penneo dokumentnyckel: MK7VK-GNYJN-0JCOB-X6QYG-SC8SV-A16MP



Storstockholms brandförsvar
Genomgång enligt
revisionsstandard (ISA 315)
Januari 2024

1. Sammanfattande slutsatser och bedömning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret granskat behörighetshandlingen, programförändringshandlingen samt IT-driftshandlingen inom två av förbundets IT-system: ekonomisystemet och lönesystemet. Syftet med granskningen var att bedöma om direktionen har säkerställt en ändamålsenlig styrning, intern kontroll och uppföljning avseende hantering av programförändringar, behörighetshandling och driftsrutiner för system som är centrala för den finansiella rapporteringen. Vidare har granskningen omfattat en övergripande genomlysning av förbundets roller och ansvar och interna kontroll rörande informations- och IT-säkerhet generellt.

Granskningens iakttagelser och bedömningar baseras på genomförda intervjuer med nyckelpersoner från respektive system samt mottagen dokumentation för samtliga granskade områden. Intervjuer omfattar personer inom extern part som hanterar lönesystem samt ekonomisystem. Intervju har även genomförts med personer inom förbundets egna IT-enhet.

Den samlade bedömningen är att direktionen i tillräcklig utsträckning har säkerställt en ändamålsenlig styrning, intern kontroll och uppföljning avseende hantering av behörigheter, programförändringar och IT-drift för de system som granskats. Direktionen har säkerställt att relevanta styrdokument för vardera granskat område finns framtaget eller att tillhörande riktlinjer implementerats. Därtill har direktionen säkerställt uppföljning och efterlevnad av implementerade riktlinjer. Avslutningsvis bedömer EY att direktionen för de granskade systemen har säkerställt tydligt definierade roll- och ansvarsfördelningar för hantering av programförändringar och IT-driftsrutiner.

Inom ramen för granskningen har vi noterat att det pågår ett fortsatt utvecklingsarbete när det gäller styrdokument samt intern kontroll inom förbundet. Revisionen har för avsikt att fortsätta följa det arbetet framgent.

I granskningen har ett par förbättringsområden identifierats och rekommendationer lämnas för dessa för direktionen att överväga. EY rekommenderar direktionen att:

- Lyfta in IT-säkerhetsområdet i förbundets interna kontrollplan. Detta för att än tydligare påvisa direktionens ansvar.
- Överväga att prioritera planerade intrångsförsök av extern part i förbundets övergripande IT-infrastruktur av.

Innehållsförteckning

1. Sammanfattande slutsatser och bedömning.....	i
2. Inledning	1
2.1. Bakgrund.....	1
2.2. Syfte och revisionsfrågor	3
2.3. Metod och avgränsning	3
2.4. Revisionskriterier	4
3. Granskningsresultat och svar på revisionsfrågor.....	5
3.1. Har direktionen säkerställt att det finns ändamålsenlig styrning och tillräcklig intern kontroll rörande IT-miljön?	5
3.2. Behörighetshantering.....	8
3.2.1. Finns generella krav för säkerhetsinställningar och lösenordskrav och är de adekvata för verksamheten?	8
3.2.2. Finns rutiner för behörighetstilldelning och borttag av behörighet och finns rutiner för godkännande av dessa?	8
3.2.3. Finns rutiner för uppföljning av behörigheter i form av att anställda har relevanta behörigheter till system?.....	8
3.2.4. Hur hanteras generella lösenord?.....	8
3.3. Programförändringar	9
3.3.1. Finns tillräckliga rutiner implementerade i verksamheten för att genomföra programförändringar?	9
3.3.2. Finns tydliga roller och ansvar för hantering av programförändringar?	9
3.3.3. Finns rutiner för godkännanden och testning av ändringar och dokumenteras dessa?	9
3.4. IT-driftsrutiner	10
3.4.1. Finns rutiner för hantering av säkerhetskopiering av system?	10
3.4.2. Finns rutiner för att testa att säkerhetskopior fungerar?	10
3.4.3. Finns rutiner för övervakning av schemalagda jobb samt rutiner för avhjälpning av eventuella fel?	10
3.5. Skydd för externa intrång.....	10
3.5.1. Finns ändamålsenliga rutiner för att upptäcka och motverka försök till intrång från externa aktörer?	10
3.5.2. Finns det roller och ansvar fördelade för hantering av risker för intrång?	11
3.5.3. Upprättas riskanalyser med avseende på risken för externa intrång?	11

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Så gott som all verksamhet i kommuner, kommunala bolag och kommunalförbund bedrivs med någon form av IT-stöd. IT-system har med tiden utvecklats till att bli en förutsättning för att kunna bedriva verksamhet och är i många fall helt integrerade i de verksamheter som bedrivs. Antalet olika programvaror är stort och mängden ansamlad data och information betydande. För att uppnå verksamhetens mål krävs att informationen i verksamhetsstöden (systemen) är tillgänglig, riktig, har korrekt konfidentialitet samt uppfyller krav på ändamålsenlig säkerhet. Vidare finns det kommunal verksamhet som lyder under särskild lagstiftning där vikten av informationssäkerhet har en tydlig inverkan på verksamheten och dess styrning. Storstockholms brandförsvaret är en sådan verksamhet.

Med utgångspunkt från sin riskanalys för 2023 har de förtroendevalda revisorerna i Storstockholms brandförsvaret (SSBF) beslutat att genomföra en övergripande granskning av IT-säkerhet, med inriktning mot policys, riktlinjer och hantering av säkerhetsfrågor, på övergripande nivå. Vidare har revisorerna valt att inrikta denna granskning mot system som har en omedelbar inverkan på den finansiella rapporteringen. Granskningen kan komma att utökas mot andra delar av verksamheten och andra verksamhetssystem under kommande år.

Från och med 2023 ska räkenskapsrevisionen i kommuner genomföras i enlighet med "Kommunal standard för räkenskapsrevision, såsom den definieras i KISA (kommunal ISA). ISA betyder international standards on auditing och är den standard som auktoriserade revisorer följer vid revision av företag. KISA är en kommunal anpassning av denna standard. KISA ställer betydligt tydligare krav på vad som ska göras i den årliga revisionen av räkenskaperna. Bland annat gäller detta förståelsen för de IT-system som påverkar redovisningen och den interna kontrollen kring dessa system. Kraven innebär bland annat:

Ett utökat fokus på att, oavsett revisionsstrategi, förstå IT-miljön, IT-styrningen och IT-infrastrukturen som stödjer de för den finansiella rapporteringen väsentliga IT-systemen.

Krav att identifiera IT-system och relaterade IT-risker samt utvärdera de IT-generella kontrollerna.

Specifika krav för bedömning av inneboende riskfaktorer relaterat till bl. a komplexitet, subjektivitet, förändring och osäkerhet.

Krav på utökad revisionsdokumentation relaterat till ovanstående områden.

IT-system som är centrala för den finansiella rapporteringen innefattar vanligen ett stort antal användare. Det är av vikt att kommunal verksamhet har fungerande rutiner avseende åtkomst- och behörighetshantering, programförändringar och driftshantering. System som

är centrala för den finansiella rapporteringen kan exempelvis omfatta ekonomisystem, leverantörsfakturasystem och lönesystem, men även andra system som hanterar större summor pengar. Felaktig tilldelning av behörigheter kan exempelvis leda till att individer får felaktig lön eller att en leverantör får betalt trots att ingen tjänst har utförts. God intern kontroll bör föreligga avseende de IT-system som hanterar skattebetalarnas pengar, i syfte att minimera risken för felaktigheter. Det handlar om att säkerställa att rätt person har rätt behörighet och att det finns rutiner på plats som säkerställer att programförändringar inte äventyrar driften av något system.

I SSBF ansvarar direktionen ytterst för IT-miljön och det finns enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning krav på systemdokumentation och behandlingshistorik. Revisorerna har utifrån genomförd riskanalys beslutat att genomföra en fördjupad granskning av direktionens rutiner för IT-infrastrukturen hänförlig till den finansiella rapporteringen. Denna granskning omfattar således inte verksamhetssystem inom andra delar av verksamheten.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för att bedöma om direktionen har säkerställt en ändamålsenlig styrning, intern kontroll och uppföljning avseende hantering av programförändringar, behörighetshantering och driftsrutiner för system som är centrala för den finansiella rapporteringen.

Följande revisionsfrågor besvaras i granskningen:

- Har direktionen säkerställt att det finns ändamålsenlig styrning för den finansiella IT-miljön?
- *Behörighetshantering*
 - Finns generella krav för säkerhetsinställningar och lösenordskrav och är de adekvata för verksamheten?
 - Finns rutiner för behörighetstilldelning och borttag av behörighet och finns rutiner för godkännande av dessa?
 - Finns rutiner för uppföljning av behörigheter i form av att anställda har relevanta behörigheter till system?
- *Programförändringar*
 - Finns tillräckliga rutiner implementerade i verksamheten för att genomföra programförändringar?
 - Finns tydliga roller och ansvar för hantering av programförändringar?
 - Finns rutiner för godkännanden och testning av ändringar och dokumenteras dessa?
- *IT-driftsrutiner*
 - Finns rutiner för hantering av säkerhetskopiering av system?
 - Finns rutiner för att testa att säkerhetskopior fungerar?
 - Finns rutiner för övervakning av schemalagda jobb samt rutiner för avhjälpning av eventuella fel?

2.3. Metod och avgränsning

Granskningen omfattar två system med stor finansiell betydelse för SSBF:

- Ekonomisystemet: Visma Business
- Lönesystemet: Agda PS

Granskningen sker huvudsakligen genom intervjuer med ansvariga tjänstemän inom förbundet men även hos extern leverantör i förekommande fall. Även dokumentgranskning förekommer. Granskningen kommer även innefatta granskning av underliggande dokumentation genom att följa dokumentation av:

- Säkerhetsinställningar/lösenordskrav i relevant system
- En genomförd programförändring med avseende på beslut, testprotokoll mm
- En tilldelning av behörighet
- En borttagning av behörighet
- Periodisk genomgång av behörigheter
- En felaktig körning av schemalagda jobb

2.4. Revisionskriterier

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- Kommunallagen (2017:725)
- Lagen om kommunal bokföring och redovisning
- Eventuella av fullmäktige beslutade policyer och styrande dokument med bäring på området
- God praxis inom området

3. Granskningsresultat och svar på revisionsfrågor

I detta kapitel presenteras de övergripande resultaten från genomförd granskning med utgångspunkt från revisionsfrågorna. Iakttagelserna och bedömningarna i detta kapitel utgår från informationen som inhämtats under de genomförda intervjuerna samt under granskningen av mottagen dokumentation. Svaren på revisionsfrågorna är med inriktning mot ekonomi- och lönesystem.

3.1. Har direktionen säkerställt att det finns ändamålsenlig styrning och tillräcklig intern kontroll rörande IT-miljön?

Strategisk förändring:

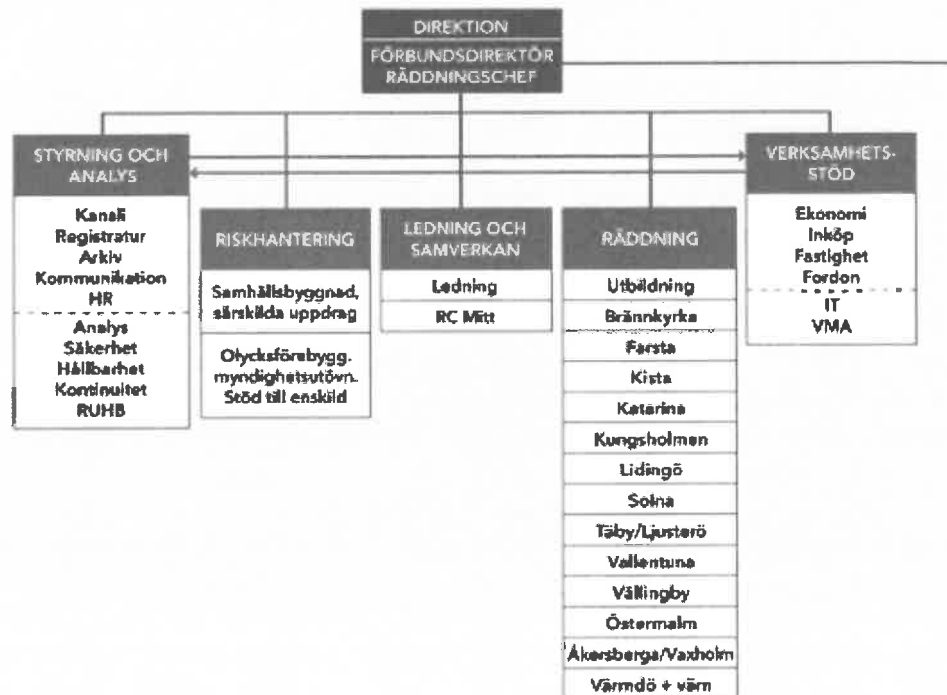
Under de senaste åren har SSBF genomfört ett omfattande arbete med att omorganisera styrningen och organiseringen av förbundets IT-verksamhet. En betydande del av IT-verksamheten utfördes tidigare av externa parter (leverantörer) där förbundets IT-enhet utgjorde en beställarfunktion med ansvar för kravställning och uppföljning. Direktionen beslutade dock år 2019 att SSBF i betydande omfattning ska säkerställa att IT-verksamheten hanteras och drifas inom förbundet av egen kompetens istället. Sedan år 2022 har så skett när det gäller förbundets alla väsentliga verksamhetssystem. Syftet med förändringen är att säkerställa en högre grad av ändamålsenlighet och säkerhet. Dock drifas ekonomisystem och lönesystem fortsatt av extern part, via upphandlade driftavtal. Detta med anledning av att förbundet inte anser sig ha rätt kompetens för att drifva denna typ av IT-system.

Roller och ansvar:

När det gäller IT-säkerhet finns roller och ansvar tydligt fördelade mellan två avdelningar. "Avdelningen för verksamhetsstöd", där IT-enheten ingår, samt "Avdelningen för styrning och analys", där säkerhetsenheten är placerad. Övergripande fördelning kan sägas vara att "hårda" områden hanteras inom verksamhetsstöd och "mjuka" områden inom styrning och analys. Förbundets IT-chef är även biträdande avdelningschef för verksamhetsstöd.

Förbundets interna IT-funktion omfattar, utöver enhetschefen drygt 10 medarbetare, fördelade inom IT-drift, IT-säkerhet, IT-servicedesk, projekt samt VMA.

Storstockholms brandförsvars organisation



Styrdokument:

Förbundets direktion har fastställt ett "övergripande styrdokument, inklusive handlingsplan enligt LSO". Dokumentet utgör ett sammanhållande dokument som omfattar flera olika verksamhetsdelar, och uppdateras årligen. Syftet med ett övergripande styrdokument är en tydligare koppling till det lagstadgade handlingsprogrammet som gäller för verksamheten. Styrdokumentet omfattar hela organisationen.

Det övergripande styrdokumentet omfattar avsnitt rörande "digital transformation", "IT-infrastruktur och IT-säkerhet" samt avsnitt rörande "informationssäkerhet".

Riskanalyser:

Förbundets ledning har genomfört en säkerhetsskyddsanalys som ligger till grund för all IT-verksamhet inom förbundet och för den fortsatta strategiska styrningen av IT-verksamheten. Analysen har genomförts med hela förbundets verksamhet i fokus. Förbundets direktion har informerats om arbetet med analysen löpande. Säkerhetsskyddsanalysen är sekretessmärkt, och har delgivits externa berörda myndigheter.

Direktionen fastställer årligen en intern kontrollplan, vilken bygger på en underliggande riskanalys. I riskanalysen bedöms varje risk på en bedömningsskala när det gäller

"sannolikhet" och "väsentlighet". Identifierade risker beskrivs i planen där även kontroller och moment för åtgärder beskrivs, vems som är ansvarig samt i vilken form återrapportering ska ske.

Återrapportering till direktionen:

När det gäller IT-verksamheten, och därmed näraliggande områden, erhåller direktionen en regelbunden återrapportering från förbundets verkställande ledning. Avdelningschefer, samt i vissa fall även biträdande avdelningschefer, deltar med regelbundenhet vid direktionens sammanträden och föredrar väsentliga frågor inför beslut samt svarar på frågor. Av vad som framkommit är Direktionen intresserade av frågor rörande IT-säkerhet varför detta område ofta kommer upp för diskussion.

Bedömning:

Vår bedömning är att förbundet har tydligt fördelade roller och ansvar fördelade. Det är positivt att förbundet under senare valt en tydlig strategisk inriktning där drift och hantering av väsentliga IT-system i hög utsträckning hanteras inom förbundet, istället för externa parter. Styrdokument finns upprättade och implementerade i verksamheten i ändamålsenlig omfattning. Vi bedömer vidare att återrapportering till direktionen sker på ett ändamålsenligt sätt, med utgångspunkt från förbundets verksamhet. Vår bedömning är att förbundet bör överväga att den interna kontrollplanen även omfattar IT-säkerhet i någon form. Detta då det är ett tydligt sätt för direktionen att ta ansvar i ett område som omgärdas av sekretess i betydande omfattning.

Externa parter för drift av ekonomi- och lönesystem:

För den externa part som engageras för flera av de administrativa system som används inom verksamheter har det framkommit att ramverk för informationssäkerhet finns framtagna och implementerade. Informationssäkerhetspolicy finns framtagna inom den externa leverantörens organisation. Informationssäkerhetspolicyen omfattar även IT-säkerhet på en övergripande nivå. Den interna kontrollen bygger på att kontroller genomförs månatligen av att styrdokument följs.

SSBF har samverkansavtal med extern part där det fastställs former för uppföljning av gällande tjänsteavtal, på strategiska och operativa nivåer, former för möten, samt roller och ansvarsfördelning. Detta skapar förutsättningar för en mer ändamålsenlig dialog med extern part vilket uppskattats av både förbundet som beställare och den externa parten som utförare.

För samtliga system finns utsedda systemägare, både intern inom SSBF men även hos extern leverantör.

Bedömning:

Vår bedömning är att det finns rutiner och former för en tillräcklig intern kontroll när det gäller dialog med extern leverantör av ekonomi- och lönesystem. Det föreligger alltid en viss risk när externa parter hanterar väsentlig information och väsentliga system men

direktionen har säkerställt rutiner för uppföljning och intern kontroll som säkerställer det egna ansvaret.

I avsnitten 3.2 till 3.4 besvaras övergripande frågeställningar rörande på IT-säkerhet med avseende på ekonomi- och lönesystem, som driftas av extern part.

3.2. Behörighetshantering

3.2.1. Finns generella krav för säkerhetsinställningar och lösenordskrav och är de adekvata för verksamheten?

Ja. Det finns särskilda riktlinjer när det gäller systembehörigheter för väsentliga system. Riktlinjerna är styrande för samtliga delar av processen som gäller vid olika former av säkerhetsinställningar samt hur lösenord ska vara konstruerade och följas upp.

Behörigheter till väsentliga system i verksamheten anpassas och styrs med utgångspunkt från vilken tjänstebeskrivning/arbetsuppgifter som gäller för den enskilde medarbetaren. Alla behörigheter ska godkännas av ansvarig chef. Alla förändringar dokumenteras.

Det finns strikta krav på hur lösenord ska vara konstruerade Tvåfaktorsautentisering är implementerat.

3.2.2. Finns rutiner för behörighetstilldelning och borttag av behörighet och finns rutiner för godkännande av dessa?

Ja. Samtliga behörigheter till IT-system ska ansökas om till ansvarig chef samt att alla behörigheter ska godkännas. Samtliga moment dokumenteras enligt fastställd rutin.

3.2.3. Finns rutiner för uppföljning av behörigheter i form av att anställda har relevanta behörigheter till system?

Ja. Rutin finns implementerad för kvartalsvis uppföljning av behörigheter i syfte att säkerställa dessas aktualitet. Ej aktuella behörigheter hanteras löpande och följs upp. Samtliga behörigheter som inte är aktuella tas bort.

3.2.4. Hur hanteras generella lösenord?

Enligt uppgift finns inga gruppkonton /icke-personliga konton som kan användas för inloggning i väsentliga system inom förbundet eller hos externa parter som driftar ekonomi- och lönesystem.

Bedömning:

När det gäller förbundets hantering av behörigheter är det vår bedömning att det finns ändamålsenliga rutiner för kontroller och uppföljningar på ett regelbundet och spårbart sätt.

3.3. Programförändringar

3.3.1. Finns tillräckliga rutiner implementerade i verksamheten för att genomföra programförändringar?

Ja. Rutiner avseende programförändringar finns implementerade i verksamheten. Rutinen uppdateras varje år. Nya versioner av ekonomi- och lönesystem utvärderas och ändamålsenligheten övervägs innan beslut om genomförande av förändringar.

3.3.2. Finns tydliga roller och ansvar för hantering av programförändringar?

Ja. Roll och ansvarsfördelningen är tydlig både inom förbundet samt inom organisationen hos den externa driftsleverantören för ekonomi- och lönesystem. Samverkansavtal finns upprättade mellan förbundet och extern leverantör för att tydliggöra roller och ansvar.

3.3.3. Finns rutiner för godkännanden och testning av ändringar och dokumenteras dessa?

Ja. Inför väsentliga uppdateringar utförs tester i enlighet med fastställda rutiner. Samtliga programförändringar ska godkännas av behöriga personer vilket dokumenteras för ändamålsenlig spårbarhet. Godkännanden av behöriga personer ska ske innan själva programförändringen genomförs.

Bedömning:

När det gäller förbundets hantering av programförändringar är det vår bedömning att det finns ändamålsenliga rutiner för kontroller, beslut och uppföljningar på ett regelbundet och spårbart sätt.

3.4. IT-driftsrutiner

3.4.1. Finns rutiner för hantering av säkerhetskopiering av system?

Ja. I verksamheten, både inom förbundet samt extern part, finns rutiner implementerade för regelbunden säkerhetskopiering av samtliga system. Säkerhetskopiering sker dygnsvis, veckovis, månadsvis samt årsvis. Arbetet med säkerhetskopieringen dokumenteras. Vidare finns rutiner för att säkerhetskopior lagras och förvaras på ett säkert sätt, separat från övrig verksamhet. Detta som ett led i det allmänna säkerhetsarbetet.

Lokaler där servrar förvaras är säkrade med avseende ska fysiskt skalskydd samt skydd för brand och vattenskador. Möjligheter finns att följa upp vilka personer som vistats i dessa utrymmen via loggar.

3.4.2. Finns rutiner för att testa att säkerhetskopior fungerar?

Ja. Rutiner för att regelbundet testa säkerhetskopior av väsentliga datamängden är implementerade och sker i enlighet med gällande rutin. Rutinen finns dokumenterad och följs upp med regelbundenhet.

3.4.3. Finns rutiner för övervakning av schemalagda jobb samt rutiner för avhjälpning av eventuella fel?

Ja. Vid eventuella fel finns rutiner införda för hur dessa ska hanteras och avhjälpas och följas upp.

Bedömning:

När det gäller förbundets hantering av IT-drift av ekonomi- och lönesystem är det vår bedömning att det finns ändamålsenliga rutiner för kontroller och uppföljningar på ett regelbundet och spårbart sätt.

3.5. Skydd för externa intrång

3.5.1. Finns ändamålsenliga rutiner för att upptäcka och motverka försök till intrång från externa aktörer?

Ja. Förbundet har avtal med extern leverantör när det gäller skydd i form av brandväggar och liknande funktioner. Förbundets IT-enhet har månatliga möten, i enlighet med gällande samverkansavtal med extern part i syfte att följa upp och förebygga externa hot och risker. Dessa möten dokumenteras.

3.5.2. Finns det roller och ansvar fördelade för hantering av risker för intrång?

Ja. Det finns tydliga roller och ansvar fördelade när det gäller externa hot och risker för intrångsförsök. Förbundets interna IT-enhet har ett uttalat ansvar, men avtal finns även med extern part för hantering av brandväggar. Samverkansavtal med externa parter finns upprättade för att säkerställa tydliga rutiner samt roller och ansvar.

3.5.3. Upprättas riskanalyser med avseende på risken för externa intrång?

Ja. Förbundet har genomfört en dokumenterat säkerhetsskyddsanalys som ligger till grund för de rutiner som tillämpas inom verksamheten. Inom ramen den analysen finns risker som avser externa hot och intrång.

Bedömning:

När det gäller förbundets hantering av risker kopplat till olika former av intrång i väsentliga IT-system är det vår bedömning att det finns ändamålsenliga rutiner för kontroller och uppföljningar på ett regelbundet och spårbart sätt. Dock kan förbundet överväga att genomföra någon form av externa tester.

Revisorerna i Storstockholms brandförsvär

Till direktionen

Revisorernas granskning av IT-säkerhet med inriktning mot finansiell rapportering

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i kommunalförbundet Storstockholms brandförsvär granskat IT-säkerhet. Syftet med granskningen var att bedöma om direktionen har säkerställt en ändamålsenlig styrning, intern kontroll och uppföljning avseende hantering av programförändringar, behörighetshantering och driftsrutiner för system som är centrala för den finansiella rapporteringen. Vidare har granskningen omfattat en övergripande genomlysning av förbundets roller och ansvar och interna kontroll rörande informations- och IT-säkerhet generellt.

Den samlade bedömningen är att direktionen i tillräcklig utsträckning har säkerställt en ändamålsenlig styrning, intern kontroll och uppföljning avseende hantering av behörigheter, programförändringar och IT-drift för de system som granskats. Direktionen har säkerställt att relevanta styrdokument för vardera granskat område finns framtaget eller att tillhörande riktlinjer implementerats. Därtill har direktionen säkerställt uppföljning och efterlevnad av implementerade riktlinjer. Avslutningsvis bedömer EY att direktionen för de granskade systemen har säkerställt tydligt definierade roll- och ansvarsfördelningar för hantering av programförändringar och IT-driftsrutiner.

Inom ramen för granskningen har vi noterat att det pågår ett fortsatt utvecklingsarbete när det gäller styrdokument samt intern kontroll inom förbundet när det gäller IT- och informationssäkerhet. Revisionen har för avsikt att fortsätta följa det arbetet framgent.

I granskningen har ett par förbättringsområden identifierats och rekommendationer lämnas för dessa för direktionen att överväga. EY rekommenderar direktionen att:

- ✓ Lyfta in IT-säkerhetsområdet i förbundets interna kontrollplan. Detta för att än tydligare påvisa direktionens ansvar.
- ✓ Överväga att prioritera planerade intrångsförsök av extern part i förbundets övergripande IT-infrastruktur.

Rapporten överlämnas härmed till direktionen. Svar avseende vilka åtgärder direktionen ämnar vidta önskas senast den 15 maj 2024.

Stockholm den 19 februari 2024

Anders Haglund

HansErik Salomonsson

Christer Hedberg

Monika Smidestam

Bilaga:

Revisionsrapport, granskning av IT-säkerhet, med inriktning mot finansiell rapportering

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarens identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

ANDERS HAGLUND

Undertecknare 1

Serienummer: 19540409xxxx

IP: 185.183.xxx.xxx

2024-02-20 05:57:43 UTC



Gunnar Christer Hedberg

Undertecknare 1

Serienummer: 19460223xxxx

IP: 83.254.xxx.xxx

2024-02-20 08:43:17 UTC



Monika Regina Smidestam

Undertecknare 1

Serienummer: 19480929xxxx

IP: 94.255.xxx.xxx

2024-02-21 09:37:54 UTC



HANS ERIK SALOMONSSON

Undertecknare 1

Serienummer: 19540123xxxx

IP: 83.185.xxx.xxx

2024-02-21 15:51:16 UTC



Detta dokument är digitalt signerat genom **Penneo.com**. Den digitala signeringsdåten i dokumentet är säker och validerad genom det datorgenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är läst och redigerat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>.



Storstockholms brandförsvar

Skrivelse_granskning_IT_SSBF_2023.pdf - Adobe Acrobat Pro (64-bit)

Arkiv Bedigera Visa E-signera Fönster Hjälp

Hem Verktyg Revisionsberättelse...

Innehåll

Skrivelse_granskning...



Certifikat av Penneo A/S, Penneo A/S, certifikatet utfärdat av Intesi Group EU Qualified Electronic Seal CA G2.

Underskrifter



Verifiera alla



Certifikat av Penneo A/S

Inga ändringar tillämnade

Giltigt certifierat dokument:

Förtroende baseras på European Union Trusted Lists (EUTL).

Detta är ett kvalificerat elektroniskt sigill i enlighet med EU-föreskrift 910/2014

Dokumentet har inte ändrats sedan det certifierades

Undertecknarens identitet är giltig

Signaturen inkluderar som en inbäddad tidsstämpel.

Signaturen är aktiverad för längdidsvalidering (LTV)

Signaturinformation

Orsak: Original document certified by Penneo

Plats:

Certifikatdetaljer...

Senaste kontroll: 2024.02.22 13:42:08 +01'00'

Fall: Signature1 (osynlig underskrift)

Signaturpanel

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signaturgenomtvingat i enlighet med EU-föreskrift 910/2014.

Varje signatur är tillgänglig för verifiering i Penneo A/S

ANDERS HAGLUND
Undertecknare 1
Serienummer: 15544692000
P: 1511880000000000
2024-02-20 09:57:43 UTC



Gunnar Christer Hedberg
Undertecknare 1
Serienummer: 15666223000
P: 1511880000000000
2024-02-20 09:43:17 UTC



Monika Regina Smidestam
Undertecknare 1
Serienummer: 15460729000
P: 1511880000000000
2024-02-21 09:57:54 UTC



HANS ERIK SALOMONSSON
Undertecknare 1
Serienummer: 15940123000
P: 1511880000000000
2024-02-21 13:51:16 UTC



Penneo dokumentnyckel: OSPAU-P45FO-J411D-6GYM8-7S3NQ-VHOWH



Granskning av balanskravet och god ekonomisk hushållning - årsredovisning 2023

Storstockholms brandförsvär



Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattning.....	2
2. Inledning.....	3
2.1. Bakgrund	3
2.2. Syfte och revisionsfrågor	3
2.3. Avgränsning.....	3
2.4. Metod och genomförande.....	4
3. Balanskrav och god ekonomisk hushållning	5
4. Granskningsresultat.....	6
4.1. Iakttagelser	6
5. Sammanfattande bedömning.....	9

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Storstockholms brandförsvaret (SSBF) granskat om:

- ▶ Förbundet efterlever kommunallagens krav på en ekonomi i balans.
- ▶ Årsredovisningens resultat är förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning.

Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2023. Syftet med granskningen är att ge förbundets revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om:

- ▶ SSBF efterlever balanskravet.
- ▶ Resultatet är förenligt med de mål direktionen beslutat.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande revisionella bedömningar:

Efterlever SSBF kommunallagens krav på en ekonomi i balans?

Vår bedömning är att SSBF efterlever kraven på redovisning och beräkning av balanskravsresultatet samt att förbundet efterlever kravet på en ekonomi i balans.

Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vår bedömning är att resultatet är förenligt med de finansiella mål som direktionen fastställt i budget år 2023.

Vår bedömning är att resultatet är förenligt med de verksamhetsmässiga mål som direktionen fastställt i budget år 2023.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi direktionen att:

- ▶ Överväga att göra effektmål mer mätbara för att underbygga en än mer tydlig utvärdering av god ekonomisk hushållning.



Building a better
working world

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Enligt kommunallagen (KL) 11 kap. 1 § ska kommunen (gäller även kommunalförbund) ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs i juridiska personer som avses i 10 kap 2-6 §§. God ekonomisk hushållning definieras genom att fullmäktige fastställer verksamhetsmässiga och finansiella mål. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning. I denna granskning likställs fullmäktige med direktion, då Storstockholms brandförsvaret utgör ett kommunalförbund.

Kommunen ska enligt KL 11 kap. 5 § varje år upprätta en budget för nästa kalenderår. Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras:

1. I den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk enligt KL 11 kap. 14 §
2. Om det finns synnerliga skäl.

Enligt kommunallagen 11 kap. 20 § ska årsredovisningen lämnas över till fullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av årsredovisningen.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att:

- Ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning om SSBF efterlever balanskravet.
- Ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning om resultatet är förenligt med de mål direktionen beslutat.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Efterlever SSBF kommunallagens krav på en ekonomi i balans?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

2.3. Avgränsning

Granskningen är avgränsad till direktionen och 2023. Direktionen är enligt KL 11 kap. 19 § ansvarig för upprättandet av årsredovisningen. Granskningsåtgärderna genomförs i form av en översiktlig granskning. Den består i att analysera årsredovisningens förvaltningsberättelse.

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av följande:

- Kommunallagen (2017:725) 11 kap. 1§, 5-6 §, 12-13 §§, 19-20 §§, 12 kap 2 §
- Direktionens beslut avseende god ekonomisk hushållning
- RKR R15 Förvaltningsberättelse
- Skyrev R5 delårsrapport och årsredovisning

2.4. Metod och genomförande

Granskningen av kommunalförbundets måluppfyllelse har genomförts i enlighet med Skyrevs rekommendation "R5 Granskning av delårsrapport och årsredovisning". Granskningen har skett genom genomgång av SSBF:s årsredovisning.

Utöver vår interna kvalitetssäkring har ekonomichef sakgranskat rapportutkastet. Detta för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekt fakta och uttalanden.

3. Balanskrav och god ekonomisk hushållning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om mål och riktlinjer med betydelse för god ekonomisk hushållning (enligt kommunallagens 11 kap. 6 § första och andra stycket) uppnåtts och följts. Revisorerna ska bedöma om utfallen i årsredovisningen är förenliga med målen.

Enligt kommunallagen ska:

- ▶ Kommunfullmäktige (direktion) fastställa mål för god ekonomisk hushållning
- ▶ Uppföljning av dessa mål görs i delårsrapport och årsredovisning
- ▶ Revisorerna granska och bedöma måluppfyllelsen

Syftet med dessa krav är att politikerna med hjälp av målstyrning och måluppföljning ska styra kommunal verksamhet mot ändamålsenlighet och effektivitet.

Mål för god ekonomisk hushållning ska omfatta både finansiella mål och verksamhetsmål. Det mål som fastställts inom ramen för god ekonomisk hushållning är obligatoriska att utvärdera och bedöma i delårsrapport (prognos) och årsbokslut (utfall).

Det är direktionen som i förvaltningsberättelsen ska utvärdera uppfyllelsen av de mål som fastställts. Därefter ska revisorerna på basis av direktionens utvärdering samt sin egen granskning av delårsrapport och årsredovisning bedöma uppfyllelsen av de mål som finns fastställda.

Balanskravet är centralt för god ekonomisk hushållning. Balanskravet innebär att kommunens budget och årliga utfall ska vara positiva och att underskott ska återställas kommande år, såvida kommunfullmäktige inte beslutar om annat och hänvisar till "synnerliga skäl". Beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens bestämmelser, ska i förvaltningsberättelsen följa ett föreskrivet schema. Vid avstämning av balanskravet får exempelvis realisationsvinster inte medräknas. Avstämning av balanskravet ska göras i delårsrapport och årsredovisning. Detta gäller även för kommunalförbund.

4. Granskningsresultat

4.1. Iakttagelser

4.1.1. Balanskravsresultat

Tabell 1. Avstämning mot balanskravet

Mnkr	År 2023	Direktionens bedömning
Årets resultat enligt resultaträkningen	33,0	"SSBF's övergripande ekonomiska mål om att redovisa en budget i balans har uppnåtts genom väl valda prioriteringar och en god planering, och där årets balanskravsresultat visar på ett positivt resultat om 0,4 mkr"
- Samtliga realisationsvinster	-	
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-32,6	
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	0,4	
-Reservering av medel till resultatutjämningsreserv (RUR)	-	
+Användande av medel från RUR	-	
Årets balanskravsresultat	0,4	

4.1.2. Bedömning

Vår bedömning att SSBF efterlever kraven på redovisning och beräkning av balanskravsresultatet samt att förbundet efterlever kravet på en ekonomi i balans.

4.1.1. God ekonomisk hushållning

Direktionen har fastställt måldokument, verksamhetsplan och handlingsprogram för år 2023. Vidare har direktionen fastställt mål för god ekonomisk hushållning. Verksamhetsplanen innehåller ett antal finansiella mål och verksamhetsmål. OBS! Dessa mål ska formuleras i budget!

4.1.1.1 Iakttagelser

Finansiella mål

Tabell 2. Finansiella mål

Finansiella mål	Utfall år 2023	Direktionens bedömning
Det ekonomiska resultatet ska vara i balans med budget.	33,0 mkr	Årets resultat visar att förbundets aktiva ekonomistyrning varit ändamålsenlig.
Investeringar ska vara självfinansierade. Självfinansieringen baseras på de två närmast föregående åren, plus budgetåret. Avskrivningskostnaderna inkluderas i driftkostnaderna. Självfinansieringsgrad uppgår till 100 %.	35,1 mkr	Inga externa medel har upptagits för att klara årets investeringar.

Mål för verksamheten

Tabell 3. Verksamhetsmål

Verksamhetsmål	Utfall 2023	Direktionens bedömning
Mål för den förebyggande verksamheten.	●	Av 10 st mål uppfylls 7 st "helt" och 3 st mål "uppfylls delvis".
Mål för räddningstjänstverksamheten	●	Samtliga 9 st mål "uppfylls helt".
Mål för den förutsättningsskapande verksamheten	●	Samtliga 16 st mål "uppfylls helt".

4.1.2. Bedömning

Vår bedömning är att resultatet är förenligt med de finansiella mål som direktionen fastställt i budget år 2023.

Vår bedömning är att resultatet är förenligt med de verksamhetsmässiga mål som direktionen fastställt i budget år 2023.

Direktionen gör i förvaltningsberättelsen i årsredovisning en sammanfattande bedömning av att god ekonomisk hushållning uppnås för räkenskapsåret 2023. Vi har i vår granskning inte påvisat omständigheter som inte underbygger denna slutsats.



Building a better
working world

5. Sammanfattande bedömning

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att:

- ✦ SSBF efterlever balanskravet.
- ✦ Resultatet är förenligt med de mål direktionen beslutat.

Revisionsfråga	Bedömning
Efterlever kommunalförbundet kommunallagens krav på en ekonomi i balans?	Ja.
Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?	Ja. Direktionen gör i förvaltningsberättelsen i årsredovisning en sammanfattande bedömning av att god ekonomisk hushållning uppnås för räkenskapsåret 2023. Vi har i vår granskning inte påvisat omständigheter som inte underbygger denna slutsats.
- <i>Finansiella mål</i>	Ja.
- <i>Verksamhetsmål</i>	Ja.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi direktionen att:

- ✦ Överväga att göra effektmål mer mätbara för att underbygga en än mer tydlig utvärdering av god ekonomisk hushållning.

Johan Perols, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY